

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm
justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Stockholm, 2024-08-28

Nya regler och rutiner runt besättningsbyten försvårar för en effektiv sjöfart och handel på Sverige

Den 19 augusti skärptes de svenska rutinerna för gränskontroll vid besättningsbyten efter ett arbete med regelförändringar hos Polismyndigheten. Kustbevakningen, skärpte mot denna bakgrund sina rutiner och angav i sitt meddelade¹ att de enbart i undantagsfall kommer tillåta byten i hamnar som inte är gränsövergångsställen och utanför gränspolisens kontorstider. Noteras kan att i alla hamnar norr om Stockholm är öppettiderna begränsade till vardagar under kontorstid.

Sjöfarten är en samhällsservice som levererar dygnet runt, året runt, som är helt avgörande för en fungerande svensk export och import. Svensk Sjöfart ser med stor oro på dessa nya rutiner och också på det sätt de införts med kort varsel. Vi har stämt av med branschkollegor i andra länder i Europa och i vårt närområde och ingen har landat i den lösning som Sverige nu väljer. Även om andra länder har restriktioner vad avser fritidsbåtstrafik är det inget annat land som valt att så kraftig begränsa möjligheterna till besättningsbyte i de hamnar som handelssjöfarten använder.

Vi ser också med oro på de minskade möjligheterna till undantag till enbart fall av svår sjukdom eller maskinhaveri och inte andra vanliga fall där besättning av olika skäl, som besättning ofta inte råar över, behöver ändra destination för besättningsbyten eller tidpunkt för dessa. Man, har inte från svenska myndigheters sida öppnat för att i särskilda fall än de som nämnts ovan hitta lösningar att genomföra besättningsbyten. Svensk Sjöfart anser att Schengenförordningen ((EU) 2016/399 av den 9 mars 2016) möjligheter för mer generösa undantagsmöjligheter (bilaga VII p. 3) borde kunna utnyttjas även i Sverige för att möjliggöra för sjömän att mönstra av och på fartyg. Ytterst handlar det

¹ <https://www.kustbevakningen.se/nyheter/skarpning-av-hanteringen-av-besattningsbyten/>

om att Sverige ska vara ett attraktivt land att bedriva trafik på och att Sverige som ligger långt från sina centrala exportmarknader särskilt måste värna vår konkurrenskraft och förutsättningar för export och import. Svensk Sjöfart delar självfallet uppfattningen att Sverige ska ha en väl fungerande gränskontroll och våra medlemmar bidrar aktivt till detta i samarbete med gränskontrollmyndigheterna. Vi menar dock att vi samtidigt måste säkerställa möjligheter till en fungerande handel varför vi förordar att man analyserar de möjligheter till undantag som kan finnas (saknas i konsekvensutredningen till de nu skärpta reglerna), samt om det finns olika typer av kompensatoriska åtgärder som skulle kunna användas för att tillskapa lättnader i vissa fall.

Svensk Sjöfart önskar diskutera konsekvenserna av de nya regler och rutiner med Justitiedepartementet. Svensk Sjöfart anser att det är högst olyckligt hur de införts utan hänsyn till att handeln till och från Sverige behöver fungera. Man har inte heller från myndighetshåll öppnat för att i särskilda fall än de som nämnts ovan hitta lösningar att genomföra besättningsbyten framför allt då att hitta lösningar som gör att sjömännen kan ta sig landvägen till en gränsstation. Svensk Sjöfart ser att EU:s förordning (EU) 2016/399 av den 9 mars 2016 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna) öppnar för möjligheten att ha mer generösa undantagsmöjligheter (bilaga VII p. 3). Parallellt med en väl fungerande gränskontroll måste dessutom de skyldigheter som följer av internationella överenskommelser däribland ILO beaktas, däribland de krav som kan ankomma både på rederier och stater för att sjömän ska kunna mönstra på och av fartyg.

I underlagen inför införandet påtalas att man fått påstötningar från EU kommissionen vad gäller hur gränskontrollerna sköts. Svensk Sjöfart anser dock att lösningen inte kan vara att försvåra för en bransch som så tydligt utgör en del av Sveriges försörjning och beredskap utan att först pröva andra sätt på vilket man kunna stärka svensk gränskontroll.

För Föreningen Svensk Sjöfart,

Anders Hermansson

Vd